

Brugerindflydelse

Det bør være et væsentligt led i tilsynet – og i at sikre kvaliteten af hjælpen – at lægge vægt på *brugerrindflydelse*.

Brugerne – og eventuelt deres pårørende – har personlige og direkte oplevelser af, hvordan hjælpen efter deres opfattelse fungerer, og derfor kan der fra brugerne komme særligt vigtige signaler om, at der kan være noget galt.

I denne forbindelse vil brugerne – og deres pårørende – kunne bruge serviceinformation til at vurdere, om kvaliteten af de forskellige tilbud er i overensstemmelse med de ønsker og målsætninger, som kommunen eller amtskommunen har sat.

I forslaget til lov om social service er der en bestemmelse om, at brugerne skal have indflydelse på tilbudene. Det kan i forhold til visse persongrupper være vanskeligt at sammensætte brugergrupper, fx på plejehjem med mange meget svage ældre. Men her kan det – som det fremgår af Socialministeriets vejledning om sociale tilbud til ældre m.fl. – være en idé at etablere beboer-pårørenderåd for på denne måde at få brugersynspunkter repræsenteret.

Reglerne om brugerindflydelse gælder naturligvis uanset om opgaven udføres af andre eller af personer, som myndigheden har ansat. Hvis en kommune eller en amtskommune aftaler, at en opgave skal udføres af andre end egne ansatte, vil det derfor være naturligt, at en del af aftalen fastlægger, hvordan brugerne skal have indflydelse.

8. Tilsyn med kommuner og amtskommuner

Dette afsnit handler om, hvorledes andre myndigheder m.v. fører tilsyn med, hvorledes de kommunale og amtskommunale opgaver løses.

8.1. Det almindelige tilsyn med kommunerne

Udover reglerne om klage er de kommunale og amtskommunale myndigheders beslutninger og afgørelser også omfattet af det almindelige tilsyn med kommunerne.

Efter § 47 og § 61 i lov om kommunernes styrelse fører de almindelige kommunale tilsynsmyndigheder – Indenrigsministeriet og de for hvert amt nedsatte tilsynsråd tilsyn med, at amtskommunerne og kommunerne overholder lovgivningen.

§ 61 og § 61 c fastslår, hvilke retlige reaktionsmuligheder der kan anvendes over for ulovligheder i kommunestyret. Tilsynsrådet kan således eksempelvis ikke omgøre eller rette en kommunal beslutning.

Det er en betingelse for anvendelsen af disse reaktionsmidler, at der foreligger en tilsidesættelse af

lovgivningen, herunder offentligretlige retsgrund-sætninger.

De kommunale tilsynsmyndigheder kan således ikke tage stilling til, om kommunens sagsbehandling er rimelig eller hensigtsmæssig, eller til spørgsmål vedrørende skønsudøvelse, så længe skønnet udøves inden for de rammer, der er fastlagt i lovgivningen.

Såfremt der er andre klagemyndigheder, som er kompetente til at behandle den pågældende sag, vil det kommunale tilsyn.

8.2. Folketingets Ombudsmand

Folketingets Ombudsmands kompetence er fra den 1. januar 1997 udstrakt til alle dele af den offentlige forvaltning.

Det er en ændring i forhold til tidligere, hvor kommunale og amtskommunale forvaltninger kun var omfattet, hvis der var klageadgang til en statslig klageinstans, eller hvis der var tale om krænkelse af væsentlige retlige interesser.

Ombudsmanden kan bedømme, om myndigheder eller personer, der er omfattet af ombudsmandens virksomhed, handler i strid med gældende ret eller på anden måde gør sig skyldige i fejl eller forsømmelser.

Ombudsmanden kan ikke omgøre en afgørelse, men derimod kan han udtale kritik, herunder give henstilling om fri proces. Han kan også oplyse om fejl eller forsømmelser af større betydning til Folketingets Retsudvalg, vedkommende minister eller kommunalbestyrelse.

På samme måde som domstolene og Den Sociale Ankestyrelse kan Ombudsmanden ikke gå ind i en skønmæssig afgørelse, med mindre der foreligger fejl eller forsømmelser i sagsbehandlingen.

8.3. Socialministeriets ressorttilsyn

Socialministeriet har et almindeligt ulovbestemt ressorttilsyn, d.v.s. pligten gælder selv om der ikke er en regel herom.

Socialministeriet kan som led i tilsynet ved vejledende udtalelser give udtryk for, hvad der efter Socialministeriets opfattelse er gældende ret. Men Socialministeriet kan ikke ændre en afgørelse.

Hvis Socialministeriet mener, at der er sket noget ulovligt, kan ministeriet sørge for, at sagen bliver behandlet af de kommunale tilsynsmyndigheder, jf. afsnit 8.1.

Socialministeriets ulovbestemte tilsyn er subsidiært i forhold til klagesystemet, d.v.s. at Socialministeriet går først ind i en sag, når der ikke er mulighed for, at den kan behandles af en klagemyndighed.